

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
AAN BÉATRIX DE CUSANCE [ANTWERPEN]
2 DECEMBER 1652
5259

Naar aanleiding van de aanbieding van het portret van Béatrix de Cusance aan Amalia van Solms.

Samenvatting: Huygens schrijft dat hij Béatrix' portret aan Amalia van Solms heeft overhandigd. Hij zal zorgen dat zij zou gauw mogelijk een portret zal ontvangen van de prinses van Oranje, door Honthorst geschilderd.

Béatrix de Cusance schreef op dezelfde datum, 2 december 1652, aan Huygens (**5259A**), maar deze brief is uiteraard niet het antwoord op de onderhavige brief. Béatrix antwoordde op de onderhavige brief op 9 december 1652 (**5262**)

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 512: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 5, nr. 5259, p. 158: samenvatting.

— Huysman 2006, II, pp. 12-13.

— Huysman & Rasch 2009, nr. 6, pp. 86-88.

Namen: Gerard van Honthorst; Amalia van Solms.

Transcriptie

Copie.

À Madame la Duchesse de Lorraine.

À La Haye, le 2e Décembre 1652.

Madame,

La belle ombre de Vostre Altesse m'a suivi d'aussi près que mes soucis suivront tousjours la succès de vos fortunes, et je n'ay point tardé à m'en descharger envers Madame la Princesse d'Orange aveq la fidélité que je debvois, mais (ce dit-elle) aveq un certain semblant, qui tesmoignoit que j'avois plus d'envie de retenir que de lascher le thrésor qui m'avoit esté commis et je ne desadvoué pas, Madame, d'avoir fait cest office de mesme qu'un page fripon porteroit un plat de confitures à la table de son maistre, qu'il voudroit bien en avoir moins d'envie que luy. Mais j'ay esté bien loing de rencontrer ce bonheur. Au contraire, l'on ma chargé de tant de belles paroles de remerciement pour Vostre Altesse que, si je ne produis pas une, je la supplie de croire que c'est la quantité qui m'estonne, et que je prétens m'abstenir aveq prudence d'un employ dont je ne sortiray qu'à ma confusion. Je ne sçaurois pourtant m'empescher de vous dire, Madame, que Madame la Princesse ce plaint du tort que vous a fait le peintre; l'impression qu'elle a toute récente en sa mémoire de la b[e]auté de l'original, excédant de fort loing tout ce que ceste copie en estale. Mais j'ay repliqué, pour le peintre, que les choses incomparables ne sont pas du ressort du pinceau. Celuy de Honthorst va s'employer à rendre Vostre Altesse satisfaite de ce qu'elle a voulu qu'on luy promist qui sera, ce dit Son Altesse, le visage cassé d'une vieille dont les inclinations vous sont acquis. Je tiendra la main à cela que s'effectue le plus promptement qu'il sera possible, en attendant que Vostre Altesse délibère s'il y a chose plus importante à son service où je puisse estre jugé capable de luy tesmoigner par mon obéissance que je suis,

Madame,

[etc.]

Vertaling

Aan mevrouw de hertogin van Lotharingen.
Den Haag, 12 december 1652.

Mevrouw,

Uw fraaie ¹afschaduwning heeft mij van even nabij gevolgd als mijn zorgen steeds het succes van uw lotgevallen zullen volgen en ik heb geen moment getreuzeld om mij jegens mevrouw de ²prinses van Oranje ervan te kwijten met de trouw die ik verschuldigd ben, maar (zo zegt zij) met een zekere schijn die duidelijk maakte dat ik meer geneigd was het kleinood dat mij was toevertrouwd te behouden dan af te staan. Ik ontken niet, mevrouw, deze opdracht te hebben uitgevoerd op dezelfde wijze als een ondeugende page een schotel met vruchtenmoes zou brengen naar de tafel van zijn meester, die vast minder trek daarin zou hebben dan hijzelf. Maar dit geluk was verre van mij. Daarentegen heeft men mij met zoveel mooie dankwoorden voor u beladen, dat ik, als ik er niet één uitbreng, u verzoek aan te nemen dat ik door de hoeveelheid verstomd ben en dat ik uit voorzichtigheid afzie van een karwei, dat ik slechts in verwarring zou voltooien.

Ik kan echter niet nalaten u te zeggen, mevrouw, dat mevrouw de prinses zich beklaagt over het onrecht dat de schilder u heeft aangedaan, omdat de indruk die zij nog vers in haar geheugen heeft, verre overtreft wat deze copie daarvan toont. Maar ik heb voor de schilder geantwoord dat onvergelykelijke zaken niet tot het domein van het penseel behoren. [Gerard van] Honthorsts penseel zal dienen om u tevreden te stellen over hetgeen u wenste dat men u beloofde en dat zal zijn, volgens haar, het gebroken gezicht van een oude dame, waarvan u de genegenheid hebt verworven. Ik zal erop toezien dat dit zo snel mogelijk tot uitvoer wordt gebacht, in de verwachting dat u overdenkt of er nog iets belangrijkers te uwen dienste is, waarmede ik in staat kan worden geacht u door mijn dienstvaardigheid te overtuigen dat ik ben,

mevrouw,

[enz.]

1.. Een portret van Béatrix. Maar het kan hier niet om een portret van Honthorst gaan. Op het moment van schrijven van de vorige brief (10 november) was de opdracht nog niet definitief en werd de optie van een Antwerpse schilder nog open gehouden. Bovendien had Honthorst een leverdatum bedongen die men te laat vond. Ook de laatste alinea van de brief van 2 december laat zien dat Honthorst niet de schilder was. Het schilderij dat Constantijn uit Antwerpen meenam was dus óf van de hand van een Antwerpse schilder óf een al eerder geschilderd portret. De laatste veronderstelling lijkt de meest aannemelijke.

2. Amalia van Solms.